

Bemærkninger til forslaget

Forslaget om en samfundstjeneste fremsættes for at afbøde nogle af de negative psykiske virkninger af den omfattende arbejdsløshed og for midlertidigt at forbedre visse sider af den offentlige service.

Ved samfundstjeneste forstås i det følgende arbejdsløses frivillige og ulønnede udførelse af samfundsgavnige aktiviteter, som tilbydes dem af det offentlige eller af organisationer godkendt af det offentlige og udføres i henhold til forskrifter fra det offentlige. Organisationer med ret til at tilbyde samfundstjeneste vil kunne påtage sig opgaver inden for forureningsbekæmpelse, genbrug, social service o. l., som ellers ikke vil kunne gennemføres af økonomiske årsager.

Forslaget om en samfundstjeneste må ses på baggrund af den store arbejdsløshed, der tilsyneladende ikke bliver afskaffet foreløbig gennem arbejdsmarkedets parters og lovgivningsmagtens hidtidige beslutninger.

Beslutningsforslaget sigter ikke mindst på at afhjælpe nogle af de uheldige psykologiske følger af arbejdsløsheden. Disse følger er i en nyere publikation blevet sammenfattet således:

»En arbejdsløs er præget af et ustabil følelsesliv. Hans trivsel bliver dårlig med forringet selvtillid og selvagtelse, og der opstår en følelse af at være uvirksom, overflødig og formålsløs. Han mister fællesskabet med kammeraterne, føler sig isoleret og udvikler større sårbarhed, irritabilitet og bitterhed overfor omverdenen. Dette er ofte ledsaget af skyldfølelser. En arbejdsløs bruger ikke tiden til noget særligt, fritidsinteresserne har mistet deres betydning. Hans forhold til familien er konfliktfyldt og hans børn er følelsesmæssigt ustabile.« . . .

»Arbejdsløshed har en speciel negativ indflydelse på unge, bl. a. fordi arbejdet har stor betydning for identitetsdannelsen. Forholdene på arbejdspladsen udgør en referensramme, ud fra hvilken den unge kan bedømme sig selv og andre. Det at få arbejde er nødvendigt for at kunne opbygge den sociale rolle (personlighed), som hører til og er basis for en tilværelse som et arbejdende menneske.

Indlæres rollen ikke, vanskeliggøres en senere tilpasning til arbejdslivet, fordi den unge måske er groet fast i rollen som arbejdsløs.« (Edith E. Ovesen, »Arbejdsløshedens psykologiske følger«, s. 72f, Kbh. 1977).

Samtidig med at der er en stor arbejdsløshed, er en lang række serviceforbedringer i den offentlige sektor ikke mulige på grund af personalelofter.

Forslaget om en samfundstjeneste søger at råde bod på nogle af disse problemer. Samfundstjenesten er en vifte af tilbud til arbejdsløse om deltagelse i samfundsgavnige aktiviteter. Disse aktiviteter kan midlertidigt forbedre arbejdssituationen for det offentliges personale og give en midlertidig forbedret offentlig service.

Personalesituationen inden for store dele af den offentlige virksomhed er præget af personalelofter, der indebærer, at brugerne ikke modtager den optimale service.

Det gælder daginstitutioner og generelt set sociale, sundhedsmæssige, undervisningsmæssige, miljømæssige, administrative og andre opgaver.

Indførelse af samfundstjeneste kan medføre en bedre service på f. eks. daginstitutionerne, idet det normerede personale kan aflastes af frivillige fra samfundstjenesten.

Tanken er *ikke* at reducere antallet af offentligt ansatte. Ingen skal afskediges, ingen planlagte nyansættelser opgives på grund af samfundstjenestens assistance. Der skal ene rådes bod på nogle af de problemer, personalelofter skaber.

Aflastning, ikke afskedigelse af offentligt ansatte er resultatet.

Karakteristisk for forslaget er, at der i samfundstjenesten ikke er tale om ansættelsesforhold, idet personer under samfundstjenesten står til rådighed for arbejdsmarkedet.

Der er følgelig ikke tale om nogen aflønning. Deltagerne i samfundstjenesten modtager gennem arbejdsløshedsdagpengene et beløb fra det offentlige, som omregnet til timeløn ville svare til et stort ugentligt antal arbejdstimer inden for de funktioner, der er tale om i samfundstjenesten.